

Kære kodrivere

Jeg er sammen med resten af bestyrelsen *meget glad* – og en lille smule stolt – over at vi i år kan fejre foreningens 10 års jubilæum! Det er altså nu det 11. år i træk at Sorø kodriverlaug har stået for plejen af nogle af de fineste og mest værdifulde enge i Sorø: Flomengene i mellem Veddebanen og Skælskørvej - og Bimosen dybt inde i Sønderskoven.

Og det har vi selvfølgelig kun kunnet, fordi vi har så mange trofaste og ansvarsfulde medlemmer, som hvert år har påtaget sig det daglige tilsyn med køerne. Og som også gerne har givet en hånd med klargøring af foldene i foråret, og slåning under hegnene omkring Sct. Hans.

Uden vores fælles indsats, og samarbejdet med vores landmænd, ville engene i dag være groet helt til i tidsler og brændenælder og andre stauder – som det var sket med skovfolden fordi den ikke var blevet afgræsset i nogle år. Allerede året efter at vi igen fik køer på engen var de høje vækster borte, og de mange lave engblomster fik igen en chance. Vi har nu fået den smukke blomstereng tilbage og orkideerne er blevet talrigere år for år. I denne sommer talte jeg over 200 gøgeurter i Skovfolden! Ligesom den tyndaksede gøgeurt i Bimosen, der ser ud til at trives fint med køerne, selvom de står så tæt at de næsten be'r om at blive ædt!

Her i starten af efteråret fik vi gjort en fin indsats med at rydde for opvækst af elletræer på de to små flomenge. Vi var 8 mennesker som bevæbnede med nogle særlige træoptrækkere lånt af Grønt Forums grejbank og med ørnenæb, fik ryddet det meste træopvækst fra Banefolden og en god del på Skovfolden i løbet af en weekend.

Men det er det daglige tilsyn med køerne, der er vores vigtigste bidrag til naturplejen, i det 3-sidede samarbejde mellem Stiftelsen, Kodriverlauget og landmanden. Og dermed er vores tilsyn også hele forudsætningen for at køerne stadig finder vej til Stiftelsens - og vores - enge. Og tilsynet er jo heldigvis for de fleste af vores medlemmer, også den sjoveste og væsentligste del af medlemskabet.

Derfor er vi også en forening hvor vi ikke nødvendigvis alle kender hinanden, måske kender man nogle fordi man har mødt til en generalforsamling eller hvis man har deltaget i noget af det praktiske arbejde med hegn - eller i en af vores ture i engene. En af de måder vi også har en smule kontakt med hinanden er gennem vores logbøger på tilsynet. Jeg har kigget lidt i nogle af dem og fundet et par eksempler frem, hvor der står en smule mere en den klassiske: d. 5/6, 8 køer + 3 kalve, vand ok, 2000 V. NN - Her er et par af dem der har fået lidt ekstra kulør, oven i de tørre facts:

* d. 25/8 2006 i Bimosen: minus strøm trods ny spændingsgiver + "on" - og det er aften og køerne i den fjerneste ende..... og jeg for vild – og blev reddet af Klaus og Dorte. Dejligt vejr! suk! Skrev Anne.

* d 22/9 2006 i Bimosen: Strøm ok; Køer + kalv ok; Den ene sorte ko var ved at kælte (jeg kunne se to ben) – men jeg gik hjem da hun virkede urolig ved min tilstedeværelse. .... Kvie 470 har kæltet her kl. 19, da jeg var forbi. En meget livlig kalv! Skrev Dorte.

* Skøjteflommen d. 18/5 2008: 1 tyr + 5 kvier + 2 kalve. Strøm og vand ok. D. 19/5: 1 ny kalv blev født! (nu 1+5+3 kalve). Ingen strøm på hegn! 1 kvie sad fast til maven i næsten 1 døgn! Tyren gik også i. Begge blev trukket fri uden skader. Pyha! D. 20/5: Alle dyr har det fint –

strøm er genetableret, 4000 V. (ingen underskrift)

* I Bimosen d. 16/6 2009: Til højre i folden, spredt inde i skoven, 7 stk; alt vel – og det er dejligt med træer – utroligt hvor meget vand som kan forsvinde på 3 dage! (NN)

* I Bimosen d. 16/7 2009: Endelig! Efter en times spadseretur i taljehøjt græs, stående på en høj stub, bagest i bageste fold, spottede jeg noget bevægeligt, jes, ekspeditionen vellykket. Alle 7 lå sammen. Vand ok. Strøm 4000. (Godt jeg ikke satte aftensmaden over inden jeg tog hjemmefra). Skrev Randi.

* Skøjteengen d. 11/5 2011: Alle 6 går på højengen. El 6000V; Vand ok; Dobbeltbakkasinen tik-takker lystigt på en råkold aften. Skrev Michael.

Og d. 3/6: Jeg kom forbi og så at der ikke var vand i karret; det er lidt svært at sigte den lille slange 2 m over i det tomme kar(!) Er det mon systemet? Skrev Laila.

* Skøjteengen D. 22/7 2012, kl 14:30 Ny kalv: dreng, hel ok – er øremærket – ensfarvet brun, mor er den 'jordslæde'; Vand of strøm OK; 8 køer 3 kalve: hvid, brun, sort/hvid; kl. 15:30 så en mere sort m hvidt mavebælte. Pu-ha – det er hårdt at være jordemoder! Status: 4 kalve: hvid, brun m bælte, sort/hvid, sort m bælte. Skrev Ayoe.

Men hvordan var det nu det startede – hvor blev kodriverlauget født? Ella: du indkaldte til et informationsmøde på Frederiksberg Skole, hvis jeg husker rigtigt var det omkring årsskiftet 2005-2006? - og på vegne af DN? Jeg tror du havde fået en oplægsholder fra DN til at fortælle om hvordan man opretter en kogræsserforening. Vi var en lille flok som bed på krogen og du fik lynhurtigt organiseret en interessegruppe og deltog selv i de først par møder, indtil vi fik afholdt en stiftende generalforsamling hvor vi fik etableret en forening med omkring 40 medlemmer og en bestyrelse. Det var godt set Ella, og du skal have stor tak for dit initiativ!

Det er jo naturligt at se tilbage ved et jubilæum, på oplevelserne, udfordringerne og på det man har nået. Men det kan også være en anledning til at kigge lidt fremad og gøre sig nogle tanker om hvad fremtiden kan byde på. Og på hvilke ønsker vi kunne have for Sorø Kodriverlaug fremover.

Vi kan f.eks. prøve at se på vores lille forening i et større perspektiv: vi er en del af en større bevægelse – en trend i tiden, for der findes over 50 kogræsserforeninger i Danmark, og der kommer stadig nye til. Samtidig er der en voksende interesse for økologi, dyrevelfærd, sund kost og for en rig natur. Hertil kommer den meget aktuelle fokus på klimaet og nødvendigheden af bæredygtig levevis. Der bliver talt og skrevet om den grønne omstilling, som jo også peger på vores kødforbrug som af de helt store klimasyndere.

Skal vi så ikke have dårlig samvittighed over at spise kød fra vores naturpleje-køer? Er vores køer ikke lige så slemme for klimaet som køer fra det konventionelle landbrug? Både jo - og nej! Jo, fordi en naturpleje-ko bøvser lige så meget som en enhver anden ko. Nej, fordi den ikke æder græs der er tilført energiforbrugende kunstgødning og ikke æder importeret foder fremstillet af soja, som er dyrket i den ryddede tropiske regnskov.

Kunne man tænke sig, at køer i naturpleje kunne bidrage til en bæredygtig omlægning af dansk landbrug, sammen med den økologiske omlægning der er på vej? Jeg tror det! Vi kunne arbejde for oprettelse af et fælles garantimærke for kød produceret ved naturpleje. *Dansk Naturpleje-Kød*. Det kunne måske motivere både forbrugere og landmænd til at se mere på kvalitet og bæredygtighed, fremfor pris og mængde. Så vi kan få flere køer ud og pleje noget mere natur. Men vi skal til gengæld spise meget mindre kød end nu, hvis vi også vil gavne klimaet. Og så skal vi være villige til at betale for at det gavner klimaet, naturen og vores sundhed, når vi køber kød fra naturpleje eller økologisk kød.

Ja det var store tanker i en mørk novemberaften! Og vi skal selvfølgelig fortsætte vores jordnære og meningsfulde naturpleje her i Sorø Kodriverlaug, samtidig med at vi holder os orienteret om hvilke tanker der rører sig i vores søsterforeninger.

Vi skal selvfølgelig ikke glemme at takke dem som er allervigtigst - for ikke at sige helt undværlige, for engenes pleje: Erik og Helmers dejlige Gallowaykøer, som vi nu har nydt godt af - på flere måder - i gennem 6 år. En stor tak til Erik og Helmer for deres bidrag og det gode samarbejde, som vi håber på kan fortsætte i flere år endnu, trods alder og helbred!

Jeg vil slutte her, inden maden bliver kold og øllet varmt, med at ønske os alle tillykke med at vi nu har passet på vores smukke natur igennem 10 år. Lad os skåle på de 10 år – og på at vores enge sammen med resten af Danmarks enge og al natur, får lov at eksistere både de næste 10, 100 og 1000 år!

Skål!